

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEMEZLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 24461/09

Hacer ARIKAN ve Diğerleri / Türkiye

Başkan,

Julia Laffranque,

Hâkimler,

Ivana Jelić,

Arnfinn Bårdsen,

ve *Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 2 Temmuz 2019 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 6 Nisan 2009 tarihinde yapılan yukarıdaki başvuruyu göz önüne alarak, Davalı Hükümet tarafından ibraz edilen görüşleri ve bu görüşlere cevaben başvuranlar tarafından ibraz edilen görüşleri dikkate alarak, gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Başvuranların listesi ekte yer almaktadır.
2. Türk Hükümeti (“Hükümet”) ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.
3. Davanın konusu, taraflarca ifade edildiği şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir:
4. Güvenlik görevlileri Hayata Dönüş isimli operasyonların bir parçası olarak 19 Aralık 2000 tarihinde Bayrampaşa Ceza İnfaz Kurumunda bir operasyon gerçekleştirmiştir. Söz konusu operasyon sırasında, güvenlik görevlileri ile tutuklular arasında şiddetli çatışmalar yaşanmıştır. Başvuranların tümü olayların yaşandığı zamanda Bayrampaşa Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu bulunmaktaydılar.
5. Başvuranlar, söz konusu operasyonların ardından Edirne ve Bakırköy Ceza İnfaz Kurumlarına gönderilmiştir. Başvuranlar, Eyüp Cumhuriyet Savcısının yazılı talebi üzerine, 2001 Ocak ve Şubat aylarında değişen çeşitli tarihlerde Edirne ve Bakırköy Cumhuriyet Savcıları huzurunda ifade vermişlerdir.
6. Eyüp Cumhuriyet Savcısı, başvuranların da dâhil olduğu yüz altmış yedi tutukluyu 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu’nun 304 (1) maddesi uyarınca cezaevi idaresine karşı toplu ayaklanma ile suçlayan bir iddianameyi 27 Şubat 2001 tarihinde Eyüp Asliye Ceza Mahkemesine sunmuştur.
7. Eyüp Asliye Ceza Mahkemesi 23 Haziran 2008 tarihinde mülga Ceza Kanunu’nun 102(4) ve 104(2) maddelerinde öngörülen zaman aşımı sınırınının 16 Haziran 2008 tarihinde dolduğunu belirterek düşme kararı vermiştir.
8. Başvuranlar, kendilerine isnat edilen suçlardan aklanmaları gerektiğini savunarak temyize gitmişlerdir.
9. Yargıtay, 13 Şubat 2012 tarihinde Ceza Mahkemesinin kararını onamıştır.

ŞİKÂyetLER

10. Başvuranlar, Sözleşme'nin herhangi bir maddesine dayanmadan Bayrampaşa Ceza İnfaz Kurumundaki operasyonda yaralandıklarını belirtmişlerdir. Başvuranlar, ayrıca, daha sonra kötü muameleye maruz kaldıklarını ve güvenlik görevlileri aleyhinde açılan soruşturmanın etkili olmadığını iddia etmişlerdir.

11. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6. ve 13. maddeleri kapsamında kendileri aleyhinde açılan ceza yargılamaların adil olmadığını hususunda şikâyetçi olmuşlardır.

12. Başvuranlar, ayrıca Sözleşme'nin 14. maddesi ile birlikte 6. maddesi kapsamında siyasi fikirlerinden dolayı ayrımcılığa maruz kaldıklarını ileri sürmüşlerdir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Sözleşme'nin 2 ve 3. maddeleri

13. Başvuranlar Bayrampaşa Ceza İnfaz Kurumunda yürütülen operasyonu anlatarak, güvenlik görevlilerinin kendilerine ateş açtıklarını, kötü muameleye maruz kaldıklarını ve güvenlik görevlileri hakkında açılan soruşturmaların ya çok uzun sürdüğünü ya da düşürüldüğünü kaydetmişlerdir. Ancak, başvuranlar somut başvurunun sadece aleyhlerinde açılan ceza yargılamalarını ilgilendirdiğini belirtmişlerdir.

14. Mahkeme, başvuranların Sözleşme'nin 2. ve 3. maddeleri kapsamındaki şikâyetlerini başka bir başvuruda sunduklarını ve bu başvurunun *Erol Arıkan ve Diğerleri/Türkiye* (no. 19262/09, 20 Kasım 2012) kararında incelediğini not etmektedir. Mahkeme, *Erol Arıkan* kararında Hükümetin ilk itirazına cevaben, somut davada öne sürülen şikâyetlerin başvuranlar aleyhinde açılan ceza yargılamalarını ilgilendirdiği için iki davanın da farklı olduğunu belirtmiştir. Ancak söz konusu davada, başvuranlar Bayrampaşa Ceza İnfaz Kurumunda gerçekleştirilen operasyon ve bu operasyondan sorumlu olanlar aleyhinde başlatılan soruşturmanın

etkisiz olmasından şikâyet etmektedir (a.g.e., §§ 59-60). Mahkeme, somut başvuruda Sözleşme'nin 2. ve 3. maddesi kapsamında bir şikâyetin öne sürülmemesi dolayısıyla bu başlık altında bir hüküm vermeye gerek olmadığı kanaatindedir.

B. SÖZLEŞME'NİN 6, 13 VE 14. MADDELERİ

1. Yargılamaların uzunluğu

15. Başvuranlar, haklarındaki yargılamaların uzunluğunun, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinde düzenlenen "makul süre" koşuluyla bağdaşmadığı konusunda şikâyette bulunmuşlardır.

16. Mahkeme, yargılamaların uzunluğunun etkisinin söz konusu yargılamaların düşürülmesi ile telafi edilemeyebileceğini yinelemektedir (bk. *Osmanov ve Huseinov/Bulgaristan*, (k.k.), no. 54178/00 ve 59901/ 37, 4 Eylül 2003).

17. Mahkeme, *Ümmühan Kaplan/Türkiye* (no. 24240/07, 20 Mart 2012) davasında pilot karar usulünün uygulanması sonrasında Türkiye'de yeni bir iç hukuk yolunun oluşturulduğunu gözlemlemektedir. Mahkeme daha sonra, *Turgut ve Diğerleri* ((k.k.), no. 4860/09, 26 Mart 2013) davasındaki kararında, başvuranların iç hukuk yollarını, yani yeni hukuk yolunu tüketmedikleri gerekçesiyle yeni bir başvuruyu kabul edilemez bulmuştur. Mahkeme bu kararı verirken özellikle, bu yeni hukuk yolunun muhtemel surette (*a priori*) erişilebilir olduğunu ve yargılamanın uzunluğuna ilişkin şikâyetler için makul bir tazmin imkânı sunabildiğini değerlendirmiştir.

18. Başvuranlar, somut davada Tazminat Komisyonuna başvurmamışlardır. Bu nedenle Mahkeme, söz konusu şikâyetin, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4. maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

2. Diğer Şikâyetler

19. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6 ve 13. maddeleri kapsamında, kendileri aleyhinde açılan ceza yargılamaların adil olmadığı hususunda şikâyetçi

olmuşlardır. Bu bağlamda başvuranlar özellikle aleyhlerinde hazırlanan iddianamenin kendilerine iletilmediğinden, ulusal mahkemenin bağımsız ve tarafsız olmadığından ve aleyhlerindeki tanıklara bizzat soru yöneltilmediklerinden şikâyetçi olmuşlardır. Ek olarak, başvuranlar Sözleşme'nin 6 § 2 maddesinde belirtilen masumiyet karinelerinin ihlal edildiğini iddia etmişlerdir. Son olarak başvuranlar, Sözleşme'nin 6. maddesi ile beraber 14. maddesine dayanarak siyasi fikirleri dolayısıyla ayrımcılığa maruz kaldıklarından şikâyetçi olmuşlardır.

20. Mahkeme, bir şahsın aklandığı ya da düşürülen yargılamalar sırasında Sözleşme'nin 6. maddesinde öngörülen adil yargılanma hakkının ihlalinin bir mağduru olduğunu iddia edemeyeceğini yinelemektedir (bk. *Oleksy/Polonya* (k.k.), no. 1379/06, 16 Haziran 2009 ve burada alıntılanan diğer davalar).

21. Mahkeme, somut davada başvuranlar aleyhinde açılan ceza yargılamalarının söz konusu dava için mülga Türk Ceza Kanunu'nun 102(4) ve 104(2) maddelerinde belirtilen süre aşımı sınırı dolduğu gerekçesiyle düşürüldüğünü gözlemlemektedir. Sonuç olarak, başvuranlar herhangi bir ceza gerektiren suç için mahkûm edilmemiş ya da cezalandırılmamışlardır. Bu doğrultuda, Sözleşme'nin 34. maddesi uyarınca Sözleşme'nin iddia edilen ihlalinin bir mağduru olduklarını artık iddia edemezler (bk. yukarıda anılan *Oleksy ve Flor Lemus/Portekiz* (k.k.), no. 15729/15, 25 Eylül 2018).

22. Dolayısıyla, başvuranların şikâyetleri açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35 §§ 3 ve 4. maddeleri uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, 5 Eylül 2019 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Julia Laffranque
Başkan

EK

İletişim Kodu	Başvuru No.	Soyadı	İsim	Doğum tarihi
367633	24461/09	Arıkan	Hacer	1.01.1966
171620	24461/09	Arıkan	Erol	1.01.1962
699586	24461/09	Aydınbaşlık	Sadrettin	1.01.1963
699591	24461/09	Bal	Salih	1.01.1967
699585	24461/09	Boztepe	Mehmet	1.01.1968
285076	24461/09	Canpolat	Mehmet Hakan	25.01.1964
478100	24461/09	Çiftçi	Mehmet	1.10.1952
699584	24461/09	Göktaş	Mehmet	1.01.1966
699592	24461/09	Gönültaş	Sefa	1.01.1967
699597	24461/09	Hun	Hacı Aziz	1.01.1965
699594	24461/09	İlhan	Özlem	1.01.1977
399683	24461/09	Kale	Hikmet	8.12.1970
269583	24461/09	Kaplan	Erol	1.01.1967
193294	24461/09	Karagöz	Esrail	30.01.1961
257365	24461/09	Kartal	Volkan	1.01.1977
699588	24461/09	Kazak	Türker	1.01.1971
700933	24461/09	Kodak	Rıdvan	1.01.1959
699599	24461/09	Otluçimen	Dincer	1.01.1976
724853	24461/09	Şahin	Cem	1.01.1976
447250	24461/09	San Baran	Gülderen	1.01.1973
237238	24461/09	Tamer	Fazıl Ahmet	11.08.1966
699595	24461/09	Tarakçı	Turhan	1.01.1969
257367	24461/09	Tufan	Kemal	1.01.1967
724850	24461/09	Yiğit	Yılmaz	1.01.1976
724851	24461/09	Yigit	Bülent	1.01.1977
699589	24461/09	Zeyrek	İlhan	1.01.1977